

Comerț internațional

Volumul II

**Politica comercială
și perspectiva dezvoltării economice**

Autorii și contribuția lor

Sorin Burnete este profesor la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.
Contribuții în acest volum: capitolul 6, capitolul 7.

Valentin Cojanu este profesor de economie internațională la Academia de Studii Economice din București și editează revista de economie și filosofie a științei *Journal of Philosophical Economics*.
Contribuții în acest volum: capitolul 4, capitolul 8, coordonare editorială, îngrijire editorială.

Dumitru Miron este profesor la Academia de Studii Economice din București, este directorul revistei *Jurnalul cercetării doctorale în economie* și membru al *Team Europe*.
Contribuții în acest volum: capitolul 1, capitolul 2, subcapitolul 3.2, capitolul 5, coordonare editorială.

Andreea Vass este lector în cadrul Departamentului de Relații Economice Internaționale al Academiei de Studii Economice din București. Este președintele organizației neguvernamentale INACO – Inițiativa pentru Competitivitate.
Contribuții în acest volum: subcapitolul 3.3.

Clara Volintiru este conferențiar în cadrul Departamentului de Relații Economice Internaționale al Academiei de Studii Economice din București.
Contribuții în acest volum: subcapitolul 3.1.

Colegiul științific:

Prof. univ. dr. Dumitru Miron
Prof. univ. dr. Constantin Munteanu Gurgu
Prof. univ. dr. Gabriela Drăgan
Prof. univ. dr. Valentin Cojanu
Prof. univ. dr. Rodica Milena Zaharia
Conf. univ. dr. Mirela Diaconescu
Conf. univ. dr. Anca Gabriela Ilie
Conf. univ. dr. Radu Cristian Mușetescu
Conf. univ. dr. Octavian Dragomir Jora
Conf. univ. dr. Clara Volintiru
Lect. univ. dr. Andreea Paul

Dumitru Miron   **Valentin Cojanu**
(coordonatori)

Sorin Burnete
Andreea Vass
Clara Volintiru

Comerț internațional
Volumul II
Politica comercială
și perspectiva dezvoltării economice

Colecția
Economie internațională

Editura ASE
București
2017

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2017, Editura ASE

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Referenți:

Prof. univ. dr. Rodica Milena Zaharia

Conf. univ. dr. Mihai-Vladimir Topan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Comerț internațional. - București : Editura ASE, 2013-

2 vol.

ISBN 978-606-505-775-3

Vol. 2. : Politica comercială și perspectiva dezvoltării economice / Dumitru

Miron (coord.), Valentin Cojanu (coord.), Sorin Burnete, ... - 2017. - Conține

bibliografie. - ISBN 978-606-34-0165-7

I. Miron, Dumitru

II. Cojanu, Valentin

III. Burnete, Sorin

339

Editura ASE

Redactori: Simona Bușoi

Luiza Constantinescu

Tehnoredactor: Violeta Rogoian

Coperta: Violeta Rogoian

Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate, pentru originalitatea materialului și pentru sursele bibliografice menționate.

Cuprins

Capitolul 1

ECONOMIA POLITICĂ A COMERȚULUI INTERNAȚIONAL..... 11

1.1	Perspective la nivelul sistemului comercial internațional.	
	Dimensiunea triunghiulară: unilateralism, regionalism, multilateralism	11
1.1.1	Sistemul comercial internațional la confluență cu provocările secolului al XXI-lea.....	11
1.1.2	Diversele axe de raportare la valorile sistemului comercial internațional. Unilateralism, regionalism, multilateralism	18
1.2	Adâncirea procesului de integrare comercială la nivel internațional.	
	Avantaje și limite ale comerțului liber.....	30
1.2.1	Integrarea comercială redesenează tabloul politicilor publice, dar și planurile de afaceri ale firmelor.....	30
1.2.2	Avantajele și limitele comerțului liberalizat.....	35
1.3	Protecționismul pe axa avantaje promise-vulnerabilități obținute.....	51
1.4	Fațetele neoprotecționismului	63
1.5	Ce ar trebui făcut pentru a frâna înclinația spre protecționism?	67

Capitolul 2

ANALIZA PRINCIPALELOR INSTRUMENTE

DE POLITICĂ COMERCIALĂ..... 72

2.1	Trăsăturile protecției economiei naționale prin intermediul instrumentelor de politică comercială.....	72
2.2	Politica vamală: evoluție, instrumente principale, efecte.....	77
2.2.1.	Sistemul vamal – structura instituțională de aplicare a politicii vamale	78
2.2.2	Unele fundamente teoretice ale protecției tarifare	80
2.2.3	Forme ale protecției vamale: protecția efectivă și protecția nominală.....	110
2.2.4	Taxele vamale – instrumente de bază ale politicii vamale.....	112
2.2.4.1	Abordări conceptuale.....	112
2.2.4.2	Tipologia taxelor vamale	115
2.2.5	Tarifal vamal și încadrarea tarifară a mărfurilor.....	121
2.2.5.1	Unele abordări conceptual-metodologice.....	121

2.2.6 Simplificarea și armonizarea politicilor vamale la nivel internațional	125
2.3 Protecționismul netarifar	127
2.3.1 Apariția și proliferarea conceptului de protecționism netarifar	127
2.3.2 Instrumente de protecție comercială de natură netarifară.....	131
2.4 Măsurile promoționale și de stimulare a exporturilor.....	165
2.4.1 Măsurile promoționale	166
2.4.2 Măsurile de stimulare a exporturilor.....	169
2.4.3 Măsurile de stimulare de natură valutară.....	175
Anexa 2.1 Reguli de încadrare tarifară a mărfurilor	177
Anexa 2.2 Aspecte conceptuale, procedurale și metodologice privitoare la dumping	181
Anexa 2.3 Unele aspecte derivate din analizarea acordurilor internaționale privitoare la normalizarea tehnică a produselor.....	200

Capitolul 3

INIȚIATIVE MACROECONOMICE

VERSUS PROTECȚIONISM..... 205

3.1 Tranziția de la creștere economică la prosperitate economică. Reconfigurări la nivelul mecanismelor generatoare de bunăstare	205
3.1.1 Măsurarea și dinamica prosperității economice în economia internațională.....	205
3.1.2 Inegalitatea în cadrul sistemului comercial internațional	213
3.2 Piața protecționismului: cerere, ofertă și costurile protecției.....	222
3.2.1 Cererea de protecție	222
3.2.2 Oferta de protecție.....	226
3.2.3 Costurile protecționismului.....	227
3.3 Instrumente de comensurare a efectelor protecționismului	229
3.3.1 Metode de cuantificare a efectelor barierelor comerciale.....	231

Capitolul 4

POLITICA COMERCIALĂ ȘI DEZVOLTAREA	252
4.1 Politica comercială pentru dezvoltare: un scurt istoric	253
4.1.1 Perioada preindustrială.....	253
4.1.2 Perioada industrială.....	258
4.1.3 Perioada modernă.....	263
4.2 Teoria modernă a intervenției comerciale.....	270
4.2.1 Piețe nefuncționale	272
4.2.2 Sectoarele cu potențial	275
4.3 Studii de caz în politica comercială: Japonia și Vietnam.....	281
4.3.1 Japonia – străpungerea competitivă (1970-1980)	281
4.3.2 Vietnam – apariția unei economii (1987-2007)	285
Lecturi recomandate.....	290
Anexa 4.1 Monitorizarea performanței pe piețele externe.....	292

Capitolul 5

POLITICA COMERCIALĂ A UNIUNII EUROPENE	294
5.1 Integrarea comercială la nivel european	
între tradiție și modernitate	294
5.1.1 Uniunea Europeană – actor comercial major	
pe scena internațională.....	296
5.1.2 Dimensiunea triunghiulară	
a politicii comerciale comunitare	298
5.1.3 Unele rațiuni ale comutării de la liberalizarea comercială	
către practicarea protecționismului.....	303
5.2 Cadrul reglementar și instituțional al politicii comerciale a UE	306
5.2.1 Dimensiunea instituțională a politicii comerciale comune	308
5.2.2 Principalele instrumente ale politicii comerciale a UE.....	310
5.3 Contribuția politicii comerciale la implementarea	
dezideratelor Strategiei Europa 2020	326

Capitolul 6

COMERȚUL INTERNAȚIONAL ÎN FAȚA PROVOCĂRIILOR GLOBALIZĂRII	329
6.1 Comerț și concurență la nivel global.....	329
6.1.1 Reacția piețelor naționale la schimbările induse de globalizare.....	330
6.1.2 O nouă diviziune internațională a muncii.....	332
6.1.3 Scurtarea ciclului internațional al produsului.....	334
6.1.4 Eforturi la nivel internațional pentru coordonarea legislațiilor naționale în domeniul concurenței.....	336
6.1.5 Intensificarea concurenței globale prin afirmarea companiilor multinaționale din economiile emergente.....	338
6.2 Comerț și investiții la nivel global	343
6.2.1 Comerțul internațional și organizarea industrială. Rolul investițiilor externe.....	344
6.2.2 Motivații ale penetrării piețelor externe prin investiții	348
6.3 Comerțul internațional și problemele proprietății intelectuale.....	353
6.4 Comerțul internațional și problemele sociale.....	355
6.4.1 Incidența problemelor sociale asupra comerțului internațional în condițiile globalizării.....	356
6.4.2 Etica relațiilor de muncă și drepturile omului	357
6.5 Comerțul internațional și mediul înconjurător	358
6.5.1 Cum a ajuns imperativul protecției mediului o problemă a comerțului internațional. Scurt istoric	359
6.5.1.1 Industrializarea occidentului	360
6.5.1.2 Industrializarea țărilor în curs de dezvoltare: extinderea poluării de la nord la sud.....	363
6.5.1.3 Globalizarea: noi amenințări pentru mediu	367
6.5.2 Cooperarea instituțională în scopul protecției mediului. Rolul Organizației Mondiale a Comerțului	370
6.5.3 Standardele de mediu: impactul asupra competitivității.....	373
6.5.4 Dificultatea țărilor în curs de dezvoltare de a se alinia noilor standarde de mediu.....	377
Lecturi recomandate.....	379

Capitolul 7**COMERȚUL EXTERIOR ÎN PERSPECTIVĂ**

MACROECONOMICĂ	381
7.1 Conturile naționale.....	382
7.2 Balanța de plăți și balanța comercială.....	383
7.2.1 Structura balanței de plăți.....	384
7.2.2 Ce informații transmite balanța de plăți	385
7.3 Cursul de schimb și balanța de plăți.....	386
7.3.1 Paritatea puterilor de cumpărare (PPC) în variantă clasică	387
7.3.2 Curba J	390
7.4 Economia politică a echilibrului extern	391
7.4.1 Coordonate ale paradigmei keynesiene	391
7.4.1.1 Echilibrul macroeconomic în viziune keynesiană. Injectii și scurgeri.....	391
7.4.1.2 Analiza echilibrului extern cu ajutorul modelului IS-LM	394
7.4.2 Devalorizarea monedei. Reglarea deficitului comercial	397
7.4.3 Absorbția șocurilor externe	399
7.4.4 Echilibrul extern în viziune monetaristă	402
7.4.4.1 Coordonatele fundamentale ale paradigmei monetariste	402
7.4.4.2 Agregatele monetare și balanța de plăți	403
7.4.4.3 Efectele politicii comerciale	406
7.4.4.4 Efectele devalorizării monedei naționale	406
7.4.4.5 Absorbția șocurilor externe	407
7.4.4.6 Variabilele monetare și cursul de schimb.....	412
7.4.4.6.1 Paritatea puterilor de cumpărare în viziune monetaristă	414
7.4.4.6.2 Reacția pieței de schimb la creșterea inflației așteptate în condițiile flexibilității prețurilor pe termen scurt	415
7.4.4.6.3 Reacția pieței de schimb la creșterea ofertei de bani în condițiile imobilității prețurilor pe termen scurt	419
Lecturi recomandate.....	420

Capitolul 8

INTEGRAREA PIETELOR	422
8.1 Integrarea piețelor: cei trei C (concentrare, conectare și cooperare) ...	423
8.1.1 Spațiul în teoria economică.....	424
8.1.2 Organizarea modernă a economiei.....	429
8.2 Jurisdicții optime.....	432
8.2.1 Formarea cluburilor.....	433
8.2.2 Integrarea comercială.....	434
8.2.3 Integrarea economică și politică	439
8.3 Zone monetare optime.....	442
8.3.1 Teoria zonei monetare optime.....	442
Lecturi recomandate.....	450
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	453